

Libeň není Vídeň

Když padlo rozhodnutí podívat se ve třetím listopadovém týdnu se seniorskou vycházkou do Libně, napadl mne provokativní nadpis „Libeň není Vídeň“. Jednak se to trochu rýmuje a každému musí být jasné že něco tak rozdílného lze posuzovat jenom z pohledu protikladů. O těch přece nemůže být pochyb. Ty nejpodstatnější jsou zřetelné na první pohled.

Vídeň pěkné a příjemné hlavní město Rakouska, město v rovině, při březích Dunaje s nekonečným počtem památek, kulturních stánků a celou její složitou historií. Dokonce město řazené na první místo podle kvality života v celosvětovém žebříčku. Město čisté, z pohledu Čecha až sterilní.

A Libeň? Již v minulosti, v době kdy byla ještě obcí, díky svému členitému reliéfu patřila k nejromantičtějším předměstím Prahy. Vždyť na libeňských kopcích a skalních výspách byly roztroušeny historické usedlosti jako Kotlaska, Rokoska, Kolčavka, Pekařka, Bulovka, Balabenka a celá řada dalších. Byly obklopené vinicemi a na jejich vrcholcích luxusní záměčky a letohrádky v okrasných zahradách. Tady je rozdíl zcela zřetelný. Stejně jako u Vídně, ani u Libně není cílem naší vycházky či kroniky dívat se hluboko do historie. Není ale možné nevšimnout si změn z těch dob, kam jsme schopni poměrně spolehlivě dohlédnout.

To je 19.století. Již od jeho začátku se Libeň postupně proměňuje v průmyslové centrum Prahy. Tady je srovnání s Vídní a rozdíly ještě výraznější. Rychle pokračující změny jsou do očí bijící a málokdy k jejímu prospěchu. I s tou čistotou jsme proti Vídni dodnes hodně pozadu.

A právě zde je inspirace pro dnešní vycházku. Že přes všechny ty změny rodícího se kapitalismu, dvou světových válek, desítek let socialismu (kdo ví kolik ismů nás ještě čeká) má ta Libeň stále ty kopečky a skaliska, svojí Vltavu s Rokytkou i tu zeleň v jejich okolí. Že to již nejsou vinice (až na malé výjimky) jako kdysi, s tím se již musíme smířit.

Na naší vycházku jsme se sešli dopoledne před nemocnicí Na Bulovce, protože z kopců v jejím okolí je výborný rozhled, jednak na samotnou nemocnici ale i na centrální části Libně.

Toto není veřejná zastávka autobusu ani fronta na máslo, to se sešlo 24 účastníků z Turistické party, na listopadovou vycházku Libní



Setkání před nemocnicí je z pohledu orientace příchozích sice výhodné, ale její návštěva nikdy nevěští nic dobrého, tedy rychle pryč, k první naší zastávce v ulici Na Korábě. Tady, hned za moderní novostavbou se otvírá pohled na vůbec první stavbu postavenou v budoucím areálu nemocnice. Je to neorokokový zámek **Vychovatelna** z roku 1910. Vznikl, jak jej tehdy elegantně nazývali, **jako ústav pro mravně narušenou mládež**. Více jak stoletý název si žije svým životem dodnes.

Skutečné nemocniční pavilony se začaly stavět na Bulovce až ve dvacátých letech a nemocnice se vlastně dostavuje a rekonstruuje dodnes. Jako poslední, nejmodernější a také nejdražší, bylo postaveno „Protonové centrum“, soukromé zařízení pro přesně cílenou léčbu nádorů. O této nemocnici by se toho dalo napsat ještě mnoho. Zůstal bych ale u konstatování že fakultní nemocnice Na Bulovce je pro Prahu důležitým zdravotnickým zařízením, jímž projde ročně kolem 50 tisíc pacientů.

Ulicí Na Korábě jsme se vydali k jedné z nejlepších pražských vyhlídek na Černou skálu. Ta je pro špatnou přístupnost málo známá, přesto nabízí zcela neobvyklý pohled na velkou část našeho města. Cestou se ovšem nelze vyhnout libeňskému hřbitovu. Blízkost nemocnice a okolní nápisy na objednávkách pohřbů, mohou sice působit trochu morbidně nás ale nerozhodily. Dokonce ani nápis nad vchodem Pokoj Vám, nás ke vstupu na hřbitov nezlákal. Připomněli jsme si ale jednu z osobností zde ležící, mající souvislost s naší libeňskou vycházkou.

Dekadentního básníka Karla Hlaváčka (1874 – 1898), také malíře, ale hlavně spoluzakladatele libeňského sokola. Je skoro neuvěřitelné co všechno stačil během svého krátkého života. Zemřel ve čtyřiaadvaceti letech, v domě jen několik ulic od hřbitova.



Vysvětlili jsme si i význam slova dekadentní, je to umělecký styl poukazující na rozpad nebo úpadek. Takto uvažující lidé vidí všechno černě. Tak nebudme dekadentní !!

Na cestě na Černou skálu není jenom hřbitov ale i sportovní areál Koráb s hřišti pro malou kopanou a kurty beachvolejbalu. Hned v jejich sousedství rozsáhlá zahrádkářská kolonie Košínska.

I když naše vycházka má ukázat kopečky skály a zeleň, je v Libni i ledaco zajímavého, pokud se trochu rozhlédneme. Zastavili jsme u domu kde vznikl v roce 1964 oficiálně úřady nikdy nepovolený literární časopis Divoké víno.

V tu dobu byli Ludvík Hess a Měla Machálek ještě studenty libeňského gymnázia Na zámku. Činnost časopisu ukončil policejní zásah v roce 1972. Dnes časopis vychází v internetové podobě.



Ludvík Hess, jak připomněla Šárka, není jenom redaktor, je to i neúnavný **propagátor a iniciátor babyboxu**. Sám si říká Babydědek Lu.

Jaký je poslední případ odloženého mimina do schránky babyboxu ? 21. 9. 2017. se ve strakonickém babyboxu objevila holčička.

Sám Hess ji pojmenoval Melitta.

Najdou se sice odpůrci tohoto řešení ale Ludvík Hess musí mít dobré pocity, protože 61 našich babyboxu zachránilo již více jak 150 takto odložených dětí.



Nedaleko od začátku naší vycházky, vlastně v blízkém okolí nemocnice jsou skaliska podle nichž si kdysi dávno vytvořila své koryto Vltava. Jsou to Černá a Bílá skála. Z jedné, z té Černé jsme se rozhlédli. Nabízí neobvyklé pohledy na nově vznikající části města, třeba supermoderní čtvrť Marinu.



Co na kopcích nedaleko Bulovky nelze přehlédnout je opravená budova ZŠ Bohumila Hrabala, geniálního prozaika, všem známého libeňáka, jenž se rozloučil se životem jen pár kroků od školy, v pokoji pátého patra ortopedické kliniky. Také tato škola trochu souvisí s naší vycházkou.



Kromě toho že je školou s rozšířenou výukou jazyků a informačních technologií, podílela se i na přípravě dvou naučných stezek v parku Pod Korábem, kterým chceme sestoupit z výšin Libně do jejího nejnižšího patra, kdysi nejprůmyslovější části.

Na vzniku obou NS stezek, ekologické, dendrologické i na geologické expozici se podílely i děti základní školy Bohumila Hrabala.



Spodní, rušnou část Libně odděluje od parku neuvěřitelně frekventovaná železnice, hlukem dokonale otravující život lidem žijícím v okolí parku. Opravdu nezávidíme. Ještě že je tu podchod abychom se dostali na druhou stranu kolejí, podchod hodně divoký.

Něco takového hned tak někde neuvidíte



Přímo u podchodu, přilepena ke kolejím je Grabova vila. Reprezentativní vilu pro rodinu továrníka Hermana Grába, připomínající spíše zámek, navrhl na konci 19. stol. architekt Josef Blecha. Grabova rodina s židovskými kořeny založila právě zde na Košince prosperující továrnu na voskovaná plátna a koberce, největší v celé rakousko-uherské monarchii. Hospodářská krize třicátých let a německá okupace, to vše se výrazně dotklo také této rodiny i jejich továrny a vily. Po jejím pronájmu zde vznikl luxusní penzion pro bohaté dívky, za války pobočka Hitlerjugend, sídlo četnictva, později dětský domov i zdravotnická škola.



Dnes jsou ve vile některé odbory městského úřadu Prahy 8. V úředních hodinách je pro veřejnost otevřený park, jenž vilu obklopuje a umožňuje si ji ze všech stran prohlédnout, to jsme udělali a zadním východem jsme se dostali na dohled zajímavé a svým způsobem unikátní stavby.

Kostela svatého Vojtěcha.

Tuto secesní stavbu navrhl v roce 1905 známý architekt Emil Králíček. Její výjimečnost tkví v kombinaci zděné a dřevěné konstrukce.

Následuje trochu dramatická chvíle. Přejít přes tak frekventovanou komunikaci jako je Zenklova ulice v místech kde není široko daleko žádný přechod. Se skupinou více jak dvaceti lidí je to docela adrenalinový zážitek. Přežili všichni a tak zbývá jen kousek cesty parčíkem ke klikatící se Rokytce.



U můstku přes potok na travnatém plácku by na nás měla čekat výklenková kaplička o kterou se již roky obětavě stará jeden z místních obyvatel. Vypadá to ale že kaplička padla za oběť rozestavěnému domu. Nechce se tomu věřit, vždyť v loňském roce byla vyhlášena kulturní památkou. Pro jistotu stavbu ještě obejdeme. Nevěřicně zíráme.

Stavebník to vyřešil originálně, svoji stavbu připlácl na kapličku a kulturní památku opatřil množstvím „vkusných“ zábradlí z lešenářských trubek a dopravní značkou, ve Vídni by takové řešení jistě ocenili.



Před námi je cesta podle říčky Rokytky (původně Rokytnice) k bývalé usedlosti Kolčavka. Nejdelší pražský potok na cestě od svého pramene v blízkosti obce Tehovec k nám doputoval po 36 kilometrech. Dostatečná vzdálenost na to aby v mnoha případech pomáhal svojí energií roztáčet kola vodních mlýnů a pil, zavlažoval okolní zeleň, ale také během povodní nemilosrdně ničil vše co mu stálo v cestě. Dnes ve druhé polovině listopadu je krotký jak beránek a je ozdobou a zpestřením libeňských parků.



Rokytky nás dovedla do parčíku před bývalou usedlostí Kolčavka, přesněji řečeno před to, co z ní po letech zbylo.



Bývalá usedlost Kolčavka, donedávna ještě polorozpadlý objekt ničím nepřipomínající romantický zahradní zámek s hranolovou věží, vlastně architektonický skvost a přepychový letohrad, se v posledních letech opět probouzí do krásy. Budovy jsou opraveny, ovšem rozsáhlý park s exotickými rostlinami a vinice jsou nenávratně ztraceny.

Hodně k tomu přispěla železnice rakouské severozápadní dráhy vedoucí z Denisova nádraží do Lysé nad Labem a hlavně její viadukt s železničním náspem který přešel ty nejluxusnější pozemky Kolčavky. Zbytky viaduktu v pozadí našeho snímku jsou dnes chráněny jako Národní technická památka.

Kolčavka byla opravena z finančních prostředků soukromých firem. Ty zde začaly podnikat, jednou z nich je fi. Pyroservis-hasiči. Ti zde slíbili otevřít hasičské muzeum. Zatím zde mají pod kůlnou jenom dvě staré hasičské stříkačky.



Nedaleko Kolčavky mezi Rokytkou a vinicí Máchalkou se rozkládala zaniklá ves Podviní, z té se do dnešní doby zachoval pouze mlýn a to ještě pouze jeho málo věrná kopie. Původní mlýn, léta opuštěný a v kritickém stavu v roce 2001 do základů vyhořel.

V replice mlýna je dnes hospoda, jak to vypadalo před lety ukazují již jenom staré fotografie



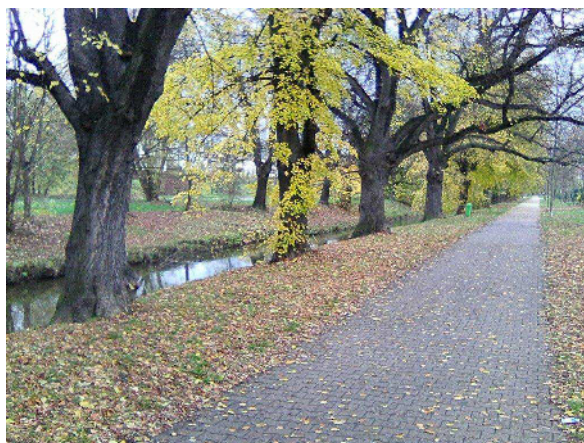
Před námi je poslední část procházky, cesta podle Rokytky parkem v Podviní

Jak viděli Rokytku literární noviny v roce 1868



*Rokytká, ženoucí svoje řádné vody
kamenným korytem, mívala svěží, krásné břehy,
hnila svoje vlny lučinami a vesele bublala kolem
háječků, olší a vrh,
v jejichž kořenech hojnost raků mívalo bezpečná
doupata. Bývala tu
pohádková zahrada, v níž hezounký rybníček
s poetickým ostrůvkem, a
nad parčíkem, v němž besídka – dle podání –
bohaté, úrodné vinice, kde
znamenitě se dařila a v ideální, slunečné poloze
zrála granátová
burgundská réva, slavným Karlem IV. do vlasti
naší přivezená.*

Park v Podviní je bezesporu takovou zelenou oázou na hranici Libně a Vysočan. Není to sice ta romantika minulých století, ale Podviní je překrásné i nyní a ani nevádí že je konec listopadu. Pro ty, co s námi tentokrát z nejrůznějších důvodů jít nemohli, jsme z té podzimní nádhery, na závěr kroniky, pořídili s Vendulou pár fotografií.





Libeň 23. listopadu 2017.
Kronika Mirek
Fotky jsme pořídili společně s Vendulou Bukalovou